

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

заможляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

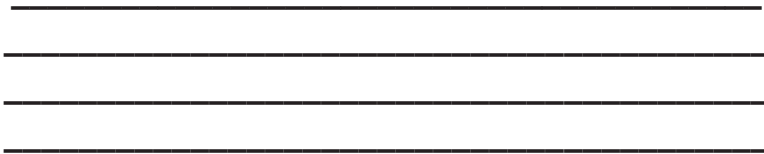
Т.П. Ткачук

УКРАЇНСЬКА МОВА

Робочий зошит

6 клас

Видання п'яте, доповнене та перероблене

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з української мови Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 81.2Укр.-922
Т 48

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
Л.М. Златів
кандидат педагогічних наук, вчитель української мови
М.М. Николин

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з української мови Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист від 18.11.2014 р. № 14.1/12-Г-1782)*

Ткачук Т.П.

Т 48 Українська мова. Робочий зошит. 6 клас / Вид. 5-те, доп. та переробл. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 152 с.

ISBN 978-966-10-1634-6

Робочий зошит з української мови охоплює весь програмовий матеріал для 6-го класу. Посібник відповідає чинній програмі Міністерства освіти і науки України з української мови.

Кожна тема містить різнорівневі вправи та завдання, короткі пояснення і закінчується підсумковою роботою. Вправи з ключами, кросворди та інші цікаві завдання допоможуть зробити процес вивчення та засвоєння необхідного матеріалу цікавим і доступним.

Для вчителів української мови та учнів 6-го класу.

ББК 81.2Укр.-922

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Умовні позначення:

— вправи підвищеної складності

— матеріал для запам'ятовування

— вправи на повторення

— ключ до вправи

— скоромовки

ЗМІСТ

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 5-му КЛАСІ.....	5
Словосполучення та речення. Головні та другорядні члени речення.....	5
Просте і складне речення. Звертання. Вставні слова.....	7
Пряма мова. Діалог. Розділові знаки при прямій мові та діалозі.....	11
Орфограми в коренях, префіксах, суфіксах.....	13
<i>Підсумкові завдання до теми “Повторення та узагальнення вивченого”</i>	15
ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ.....	18
<i>Підсумкові завдання до теми “Лексикологія. Фразеологія”</i>	26
СЛОВОТВІР. ОРФОГРАФІЯ.....	30
<i>Підсумкові завдання до теми “Словотвір. Орфографія”</i>	35
МОРФОЛОГІЯ ТА ОРФОГРАФІЯ.....	38
Самостійні частини мови.....	40
ІМЕННИК.....	40
Іменник як частина мови.....	40
Написання власних іменників.....	41
Рід і число іменників.....	43
Відмінювання іменників.....	46
Відміни іменників.....	47
Відмінювання іменників I відміни.....	50
Відмінювання іменників II відміни.....	53
Відмінювання іменників III відміни.....	58
Відмінювання іменників IV відміни.....	59
Відмінювання іменників, що мають лише форми множини.....	61
Незмінювані іменники.....	61
Творення іменників.....	63
<i>НЕ</i> з іменниками.....	65
Написання та відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.....	67
<i>Підсумкові завдання до теми “Іменник”</i>	68
ПРИКМЕТНИК.....	72
Прикметник як частина мови.....	72
Ступені порівняння прикметників.....	74
Якісні, відносні та присвійні прикметники.....	77
Відмінювання прикметників.....	80

Творення прикметників	82
<i>Н</i> і <i>НН</i> у прикметниках	85
Написання складних прикметників разом і через дефіс	86
<i>НЕ</i> з прикметниками	88
Написання прізвищ прикметникової форми	90
<i>Підсумкові завдання до теми “Прикметник”</i>	92
ЧИСЛІВНИК	97
Числівник як частина мови	97
Числівники кількісні й порядкові, прості і складені	99
Відмінювання кількісних числівників. Буква <i>Ь</i> на кінці числівників	101
Відмінювання дробових і збірних числівників	105
Відмінювання та написання порядкових числівників	107
Узгодження іменників з числівниками у роді, числі та відмінку	110
<i>Підсумкові завдання до теми “Числівник”</i>	112
ЗАЙМЕННИК	117
Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль займенника	117
Особові займенники	119
Зворотний займенник	122
Питальні та відносні займенники	123
Неозначені займенники	125
Заперечні займенники	128
Присвійні займенники	130
Вказівні займенники	131
Означальні займенники	133
<i>Підсумкові завдання до теми “Займенник”</i>	133
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 6-МУ КЛАСІ	139
Підсумковий лінгвістичний марафон	145

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 5-МУ КЛАСІ

Словосполучення та речення.

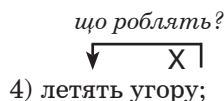
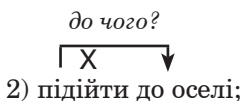
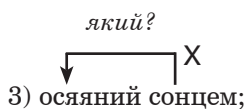
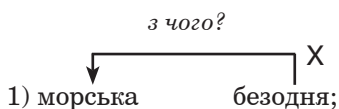
Головні та другорядні члени речення

1. Лінгвістичний марафон (хто першим дійде до останнього питання?). Вибери правильний варіант відповіді.
1. Словосполученням називають:
 - а) будь-яке сполучення двох і більше слів, — *далі дивись №5*;
 - б) смислове й граматичне сполучення двох або більше повнозначних слів, поєднаних підрядним зв'язком, — *далі дивись №7*.
2. Реченням називають:
 - а) одиницю інформації, яка складається зі слів, — *далі дивись №4*;
 - б) граматичне та інтонаційне поєднання слів, яке служить для формування, вираження й повідомлення думок, — *далі дивись №11*.
3. Чим відрізняється словосполучення від речення?
 - а) словосполучення — одиниця називна, а речення — одиниця комунікації (спілкування) — *далі №9*;
 - б) словосполучення менше від речення й не виражає думки — *далі №14*.
4. Будь-яке повнозначне слово несе інформацію, але це не означає, що взяте слово є реченням — *повертайся до №2*.
5. Сполучення будь-яких двох і більше слів не може бути словосполученням, бо до словосполучень не належать, наприклад, сполучення неповнозначного слова й повнозначного: *на столі, біля дому*; або граматична основа речення: *лунає дзвін, скрипить віз тощо* — *повертайся до №1*.
6. За метою висловлювання речення поділяють на:
 - а) розповідні, питальні, спонукальні — *далі №12*;
 - б) розповідні, питальні, спонукальні та окличні — *далі №8*.
7. Правильно! Запам'ятай це визначення й переходи до №3.
8. За метою висловлювання речення поділяють на розповідні, питальні та спонукальні, а за емоційним забарвленням — на окличні та неокличні — *повертайся до №6*.
9. Словосполучення дає поширену назву предмету або явищу — тобто є одиницею називною, а речення служить засобом формування та передачі думок. Твоя відповідь правильна, — *переходи до №2*.
10. Членами речення не бувають:
 - а) звертання, вставні слова та словосполучення — *далі №13*;
 - б) деякі повнозначні слова, які не мають особливого смислового навантаження — *далі №15*.
11. Це визначення потрібно запам'ятати — ти з ним зустрінешся у 7 класі — *далі №6*.

12. Таке твердження є правильним — переходь до №10.
 13. Ти успішно дійшов до фінішу, з чим тебе й вітаємо!
 14. Словосполучення (поширене) буває набагато більшим від речення, яке може складатися й з одного слова, порівняй: *поїхати на море відпочивати* (словоспол.) — *Море!* (реч.) — повертайся до №3.
 15. “Особливе смислове навантаження” не може бути ознакою, яка відмежовує члени речення від нечленів речення, — повертайся до №10.
2. Поєднайте лініями слова так, щоб утворились словосполучення.

	повагу		рухатися
<i>Загубити</i>	олівці	<i>здібний</i>	музикант
<i>втрачати</i>	рівновагу	<i>здатний</i>	шахіст
	гаманець		утворювати
	матуся		газети
<i>люба</i>	сестричка	<i>передплачувати</i>	заяву
<i>будь-яка</i>	шапочка	<i>підписувати</i>	доручення
	програма		журнал

3. Визначте словосполучення, у якому немає помилок у схемі.

4. Серед поданих словосполучень знайдіть граматичні основи й випишіть їх.

Квіти в саду, сідай поруч, показ скінчився, чекаючи нас, тріснула кварта, шовковиста вовна, химерні візерунки, копали всі, роздвлятися картину, море хвилюється, звично поспішати, знітилась царівна, ранковий присмерк, чудовисько злякалось, знак попереджає.

Підкресліть третю від початку букву в першому слові граматичних основ і прочитаєте друге ім'я богині Афродіти.

5. Заповніть таблицю прикладами з поданих речень і поставте до кожного з членів речення питання.

- Солодко звучать струни дзвінкої арфи.
- Дівчата стиха починають сумну пісню.
- За ними зухвало озиваються парубки.

член речення	приклад з речення	питання
<u>підмет</u>		
<u>присудок</u>		
<u>додаток</u>		
<u>означення</u>		
<u>обставина</u>		

Просте і складне речення. Звертання. Вставні слова

6. Серед поданих речень знайдіть два односкладних і два складних речення й випишіть їхні номери у табличку.

1. Міфи складались у сиву давнину.

2. Ми відрізняємо міф від літературного оповідання, бо міфи не мають автора.

3. Міф — наслідок колективної творчості первісного племені. 4. Однак міф відрізняється й від казки, оскільки він призначений не для дітей, а для дорослих.

5. Пригадайте будь-який міф. 6. У ньому можна зустріти звичайних людей, і богів, і демонів, велетнів і небувалих тварин.

односкладні		складні	

1 — б 3 — о 5 — з 7 — і

2 — р 4 — а 6 — е 8 — к

Підставте букви під номерами виписаних речень і прочитаєте ім'я дружини Зевса — верховного бога в грецькій міфології.

7. Визначте вид речень за метою висловлювання. Варіанти відповідей впишіть у табличку. Вставте пропущені розділові знаки.

Речення №	1	2	3	4	5
Варіант відповіді					
Букви					

Варіанти відповідей:

1) — розповідне;

2) — питальне;

3) — спонукальне.

1. Великий Зевсе батьку всіх безсмертних і смертних невже ти ганебно тікаєш?
2. Адже ми могутні непереможні боги.
3. Згадай про мужність про честь і хутчіш повертайся сюди, на Олімп!
4. Стоголовий велетень Тіфон не зможе тебе перемогти!
5. Невже ти злякався тієї потвори?

Підставте букви під виписані варіанти відповідей і дізнаєтесь, як звали в грецькій міфології бога смерті.

1 — а 2 — т 3 — н

- 8. Визначте, чим ускладнені речення. Варіанти відповідей запишіть у табличку.**

Речення №	1	2	3	4	5	6
Варіант відповіді						
Букви						

Варіанти відповідей:

1 — однорідними членами речення;

2 — звертаннями;

3 — вставними словами.

1. Бачиш, юначе, гору, оповиту сивими хмарами?
2. То, як відомо, знаменитий Парнас зі священною печерою Аполлона.
3. У тій печері Аполлонова прислужниця Піфія провіщає смертним майбутнє чи дає поради.
4. Можливо, ти й не збагнеш усіх її слів.
5. Пам'ятай, Кадме, у твоїх руках доля сестри.
6. Вислухась Піфію уважно і добре запам'ятаєш її слова.

Підставте букви і прочитаєте ім'я могутньої богині землі у грецькій міфології.

12 — к 13 — е 21 — я 23 — з

- 9. Складіть з поданих слів прислів'я. Розставте розділові знаки. Підкресліть однорідні члени речення.**

1. Бере, на словах, а, на ділі, міста, боїться, жаби.
2. Узяти, віддати, умів, то, умій.
3. Сняться, вдень, вночі, і, калачі.
4. Де, чули, не знали, дзвін, та, він.

- 10. Підберіть з довідки потрібні за змістом звертання з відомих казок. Поставте необхідні розділові знаки.**

1. Ловись _____ все велика та велика.
2. Мерзни, мерзни _____.
3. _____ чи ти їла, чи ти пила.

4. _____ несе мене Лиска по каменю-мосту на довгому хвосту! 5. _____ приплинь, приплинь до бережка.

Довідка:

вовчий хвіст, Івасику-Телесику, рибко, котику-братику, кізонько моя мила.

11. Упишіть у таблицку номери речень зі звертаннями. Уставте пропущені букви й розділові знаки.

1. Серцем я соло...кі мої навіки з вами залишусь. 2. Для нього в саду квіт молодий ніжно рви рукою. 3. О Діко вінком рясно вінчай миле своє воло...я. 4. Є в мене гарне дитя з личком милим і пр...гожим, мов золотаві кв...тки, — люба дон...чка Клеїда. 5. Я блукаю сну не знаю ві...чини-но ві...чини! 6. Що Кіпрідо т...пер діяти нам — гине Адоніс! 7. Барвношатна владарко Афродіто ... не смуги не втомлюй душі моєї горем-журбою. 8. О пов...рнись о пов...рнись миле моє діво...тво!

Речення №							
Літери							

1 — с 2 — о 3 — а 4 — к 5 — і 6 — п 7 — ф 8 — о

Підставте букви під виписані номери речень і дізнаєтесь, як звали автора цих поетичних рядків, яким майже 2,5 тисячі років.

12. Укажіть, у якому реченні правильно розставлено розділові знаки.

1. Шановний мій свекре спасибі тобі на добромому слові.
2. Тепер я караюся, плачу та зарадити горю троянців не можу.
3. Може є серед вас бодай один, що згодиться вийти на двобій зо мною?
4. Тоді підвівся Менелай і почав готуватись до смертельного герцю.

13. Підкресліть граматичні основи в поданих реченнях. Номери складних речень впишіть у таблицку. Поставте п'ять пропущених ком.

1. Славетний грецький байкар Езоп був рабом. 2. Одного разу господар послав його до міста з якимсь дорученням. 3. Дорогою Езопові зустрівся місцевий суддя. 4. Він суворо запитав раба куди той простує без господаря. 5. Езоп спокійно відповів незнайомцеві що він не знає. 6. Така відповідь здалася судді підозрілою й він звелів відвести Езопа до в'язниці. 7. Дорогою Езоп пояснив судді що він справді не підозрював що на нього сьогодні може чекати в'язниця. 8. Суддя засміявся та звелів відпустити Езопа.

Речення №				
-----------	--	--	--	--

14. Додайте до поданих речень:

- 1) однорідні члени речення;
- 2) прості речення.

Зразок. Аргонавти стежили за орлом і... 1) Аргонавти стежили за орлом і не помічали небезпеки. 2) Аргонавти стежили за орлом, і страх поволі огортав їхні душі.

***Довідка:** ... тому аргонавтам слід було поспішати ладнати корабель; ... тепер кожен міг, намастивши соком з неї меч, щит і тіло, стати невразливим; ... замить дракон уже спав.*

1. Медея дістала зі своєї скриньки сонного зілля і ... 2. Там, де капала кров з рани Прометея, виросла чорна квітка і ... 3. Цар Еот швидко дізнається про відсутність золотого руна і

15. Уставте пропущені букви та розділові знаки. Визначте речення, яке не є складним.

1. Мінотавр — напівлюдина напівбик — кожен дев'ять років вим...гав страшну дан...ну у вигляді с...ми юнаків і с...ми дівчат яких він пож...рав. 2. Одного разу юнак Тесея ...порядив к...рабель на якому були білі та чорні вітрила. 3. Білий кол...р парусів мав означати перемогу над Мінотавром а чорний — поразку. 4. Тесея не тільки не заблукав у лаб...ринті Мінотавра але й переміг чудов...сько. 5. На radoщax Тесея забув поміняти вітрила на білі і його батько, помітивши с...гнал поразки, з гора кинувся в ро...бурхане море й загинув.